

Євгеній МАТВІЙЧУК¹,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4650-9936>

Ігор ПОЛЯКОВ¹,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8821-2807>

¹ Національний транспортний університет

Прийняття: 16/03/2026

Рецензія: 23/03/2026

Публікація: 31/03/2026

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-1-19>

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

JEL Класифікатор:
A13, O31, O32, O33

This is an Open Access
article distributed
under the terms
of the [Creative Commons
CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Матвійчук Є.,
Поляков І.,
2026

ISSN 2786-5339 (print)
ISSN 2786-5347 (online)

У сучасному світі суспільство стикається з численними глобальними викликами: зміною клімату, виснаженням природних ресурсів, соціальною нерівністю та економічною нестабільністю. У зв'язку з цим, особливого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає гармонійне поєднання економічного зростання, соціального благополуччя та збереження навколишнього середовища. Важливим інструментом досягнення таких цілей є інноваційність. Саме інновації дозволяють знаходити нові ефективні рішення для подолання сучасних проблем і забезпечувати довгостроковий розвиток суспільства.

Досліджено особливості інноваційного розвитку підприємств у контексті досягнення Цілей сталого розвитку України. Обґрунтовано роль інновацій як визначального чинника підвищення конкурентоспроможності підприємств, забезпечення економічного зростання та формування соціально й екологічно відповідальної моделі господарювання.

Проаналізовано динаміку зміни рейтингу України у Глобальному індексі інновацій за 2020 –2025 роки, визначено сучасні тенденції інноваційного розвитку підприємств в Україні.

Виокремлено основні проблеми впровадження інновацій, серед яких недостатній рівень інвестиційної

підтримки, обмеженість інноваційної інфраструктури та нестабільність зовнішнього середовища. Наголошено на необхідності активізації інноваційної діяльності підприємств як важливої передумови досягнення Цілей сталого розвитку, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення довгострокової стійкості економіки.

Зроблено висновок, що інтеграція інноваційних підходів у діяльність підприємств сприятиме формуванню сталих конкурентних переваг, розвитку національної економіки та досягненню Цілей сталого розвитку України.

Ключові слова: інноваційний розвиток, підприємство, інноваційна діяльність, сталий розвиток, Цілі сталого розвитку, конкурентоспроможність, цифровізація.

Yevhenii MATVIICHUK, Ihor POLIAKOV

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF ACHIEVING UKRAINE'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

In today's world, society faces numerous global challenges: climate change, depletion of natural resources, social inequality, and economic instability. In this context, the concept of sustainable development takes on particular significance, as it envisions a harmonious balance between economic growth, social well-being, and environmental conservation. Innovation serves as a key tool for achieving these goals. It is innovation that enables the discovery of new, effective solutions to overcome contemporary problems and ensure the long-term development of society.

The study examines the characteristics of enterprise innovation in the context of achieving Ukraine's Sustainable Development Goals. The role of innovation as a key factor in enhancing enterprise competitiveness, ensuring economic growth, and establishing a socially and environmentally responsible economic model is substantiated.

The dynamics of changes in Ukraine's ranking in the Global Innovation Index for 2020–2025 are analyzed, and current trends in the innovative development of enterprises in Ukraine are identified.

The main challenges to innovation implementation are identified, including insufficient investment support, limited innovation infrastructure, and an unstable external environment. The need to intensify enterprises' innovation activities is emphasized as a key prerequisite for achieving the Sustainable Development Goals, improving resource efficiency, and ensuring long-term economic sustainability.

It is concluded that integrating innovative approaches into business operations will contribute to the creation of sustainable competitive advantages, the development of the national economy, and the achievement of Ukraine's Sustainable Development Goals.

Keywords: *innovative development, enterprise, innovation, sustainable development, Sustainable Development Goals, competitiveness, digitalization.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та швидких технологічних змін підприємства стикаються з необхідністю постійної адаптації до нових економічних, соціальних та екологічних викликів. Конкурентоспроможність компаній дедалі більше залежить від їх здатності впроваджувати інновації, модернізувати виробничі процеси та формувати нові підходи щодо управління. У цьому контексті інноваційний розвиток підприємства є важливою стратегічною категорією, що забезпечує не лише економічне зростання, а й довгострокову стабільність та сталий розвиток. Сталий розвиток підприємства передбачає гармонійне поєднання економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної безпеки. Саме інноваційна діяльність стає важливим інструментом досягнення такого балансу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження теоретично-методичних засад забезпечення інноваційного розвитку підприємств, зокрема у контексті досягнення Цілей сталого розвитку України, подано у працях значної кількості закордонних та українських науковців. Одним із творців теорії інноваційного розвитку вважають Й. Шумпетера, що ввів в економічну науку поняття «інновація» [1]. Пізніше у трактуванні інноваційного процесу почали формуватися нові підходи, які умовно поділяють на два основні напрями. Відповідно до першого підходу, поняття «інноваційний розвиток» розглядається як «процес господарювання, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємств» [2]. Згідно з другим підходом, інновація трактується не як процес, а як результат, зокрема «діяльність підприємства, що спирається на постійний пошук нових методів та засобів задоволення споживацьких потреб та підвищення ефективності господарювання; розвиток, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності та впровадження інновацій в усі сфери діяльності підприємства реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємства» [3].

Проте формування нової філософії забезпечення інноваційного розвитку підприємств у контексті досягнення Цілей сталого розвитку України, на наш погляд, залишається ще недостатньо дослідженим.

Метою дослідження є аналіз теоретичних засад та практичних аспектів інноваційного розвитку підприємства в Україні для досягнення Цілей сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сучасне бізнес-середовище характеризується високим рівнем конкуренції, швидким розвитком технологій та необхідністю реагування на глобальні економічні, соціальні й екологічні виклики. У таких умовах інноваційний розвиток підприємств стає одним із основних факторів забезпечення їхньої конкурентоспроможності та довгострокового функціонування. Особливого значення інновації набувають у контексті реалізації цілей сталого розвитку, які спрямовані на забезпечення збалансованого економічного, соціального та екологічного розвитку суспільства.

Інноваційний розвиток підприємств передбачає процес створення, впровадження та використання нових знань, технологій, продуктів і методів управління, що сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємства та формуванню конкурентних переваг.

У сучасному бізнес-середовищі інноваційний розвиток підприємств може проявлятися у таких формах: технологічні інновації (впровадження сучасного обладнання та цифрових технологій); продуктові інновації (створення нових товарів і послуг); організаційні інновації (удосконалення управлінських процесів); маркетингові інновації (нові підходи щодо просування продукції та взаємодії зі споживачами) тощо. Інновації дозволяють підприємствам ефективно реагувати на зміни ринку, оптимізувати використання ресурсів та забезпечувати стійке економічне зростання.

Для України інноваційний розвиток підприємств є важливим інструментом модернізації економіки, підвищення ефективності виробництва та інтеграції у світовий економічний простір.

Україна посіла 66-те місце в Глобальному інноваційному індексі (Global Innovation Index, GII) 2025 року, опублікованому Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (WIPO). Динаміка зміни рейтингу України у Глобальному індексі інновацій за 2020 – 2025 роки наведена на рис. 1.

Згідно з дослідженням, у 2025 році Україна погіршила свій рейтинг та посіла 66-ту позицію із 139 країн та 35-ту позицію серед 39 економік Європи. Попри зовнішні виклики, Україна демонструє стабільність у сфері інноваційних результатів: за індексом інноваційних винаходів Україна зберегла позицію 54-ї у світі, як і минулоріч. Проте за індексом інноваційних вхідних ресурсів (умов для створення інновацій) опустилася на 80-ту позицію з 78-ї у 2024 році [4, 6].

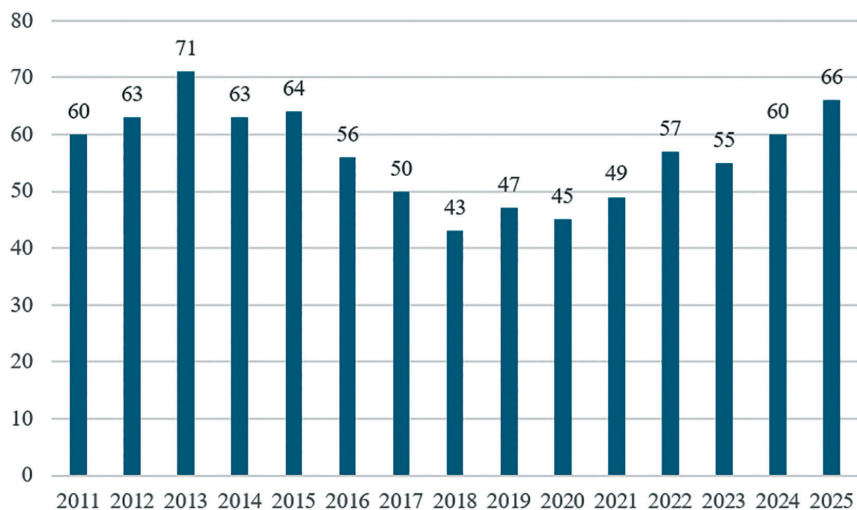

Рис. 1. Динаміка зміни рейтингу України у Глобальному індексі інновацій за 2011 – 2025 роки

Джерело: побудовано на основі [4 – 5]

Україна залишається в групі країн «інноваційних наддосягників» (innovation overperformers), демонструючи результати вище очікуваних для свого рівня економічного розвитку. Вона утримує цей статус протягом 13 років поспіль, починаючи з 2012 року [7].

Україна, як і більшість країн світу, підтримує реалізацію глобальних цілей сталого розвитку, спрямованих на забезпечення економічного зростання, соціальної справедливості та екологічної безпеки. Досягнення Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) України, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 [8], значною мірою залежить від активної участі бізнесу, зокрема через впровадження інновацій (табл. 1).

Впровадження інновацій сприяє реалізації національних пріоритетів сталого розвитку та підвищенню якості життя населення.

Цифровізація бізнесу передбачає трансформацію традиційних бізнес-процесів і моделей діяльності, що створює умови для появи нових продуктів і послуг. Такі зміни сприяють розвитку компаній та позитивно впливають на їхню прибутковість. Водночас рівень технологічності набуває особливої вагомості і для споживачів, адже вони більшою мірою довіряють тим організаціям, які пропонують сучасні, зручні та ефективні сервіси.

Таблиця 1. Напрями інноваційного розвитку підприємства для досягнення ЦСР України

Напрями	Характеристика
Економічний розвиток	Інновації стимулюють економічне зростання, сприяють створенню нових робочих місць та розвитку підприємництва. Вони забезпечують підвищення продуктивності праці, модернізацію виробництва та розвиток високотехнологічних галузей економіки.
Екологічна відповідальність	Сучасні інноваційні технології дозволяють підприємствам зменшувати споживання енергетичних ресурсів, скорочувати викиди забруднюючих речовин та впроваджувати екологічно безпечні методи виробництва. Це сприяє формуванню екологічно відповідального бізнесу та збереженню природного середовища
Соціальний розвиток	Інноваційна діяльність підприємств сприяє підвищенню рівня зайнятості, розвитку людського капіталу та покращенню умов праці. Крім того, інноваційні підприємства активно впроваджують принципи соціальної відповідальності бізнесу, що позитивно впливає на розвиток суспільства.

Джерело: авторська розробка

Також інноваційно орієнтовані компанії України визначають одним із найважливіших завдань впровадження нових підходів щодо діяльності та розвитку інтелектуального потенціалу, що сприяє прогресу галузей через активне використання й розвиток сучасних технологій (табл. 2).

Таблиця 2. Напрями інноваційного розвитку підприємства для досягнення ЦСР України

Компанії	Нові бізнес-рішення, зокрема у контексті досягнення ЦСР
Kernel	У компанії використовують сучасні технології на всіх етапах – від вирощування культур до реалізації готової продукції. IT-команда компанії зацифрувала агробізнес, логістику, трейдинг, документообіг та автоматизувала багато процесів. Kernel застосовує технології на основі штучного інтелекту та машинного навчання для процесів в агробізнесі. А ще у компанії використовують моделі імітаційного моделювання для оптимізації транспортних маршрутів і управління сотнями об'єктів.
ОТП Банк	У своїй роботі банк застосовує технології на основі штучного інтелекту. Це дає змогу краще розуміти потреби своїх клієнтів. Зокрема довідковий центр ОТП Банку активно використовує штучний інтелект (ШІ), що дозволяє проаналізувати 100% розмов із клієнтами й глибше зрозуміти їхні потреби. Довідковий центр ОТП Банку активно використовує систему мовної аналітики на основі технологій Ender Turing із застосуванням модуля великої мовної моделі LLM. Банк також співпрацює з Creatio – це сучасна платформа для автоматизації бізнес-процесів та CRM, яка надає компаніям можливість швидко адаптуватися до змін та впроваджувати no-code/low-code підходи для ефективного управління внутрішніми процесами.

Продовження таблиці 2

Компанії	Нові бізнес-рішення, зокрема у контексті досягнення ЦСР
Huawei	Навесні 2025 р. компанія розпочала роботу над розвитком розумних міст на базі надшвидкого зв'язку 5G-Advanced Technology – п'ятого покоління бездротових систем. Адже використання 5G-A необхідне для розвитку розумних міст та передових рішень у транспорті, виробництві й великих інфраструктурних об'єктах. У програмному забезпеченні Huawei зосереджена на створенні хмарної, сервіс-орієнтованої та відкритої програмної платформи. Також Huawei залучає інноваційні технології і в споживчому бізнесі: мультимедіа, AI, мікросхеми та управління заряджанням смартфонів, комп'ютери та переносні пристрої.
Фокстрот	Одне з найвагоміших досягнень Фокстроту – проект з розподілу замовлення, що дозволив значно покращити логістику та процеси доставки, забезпечивши більшу гнучкість і скорочення часу виконання замовлень, що призвело до значних переваг для бізнесу та клієнтів, зокрема збільшення асортименту для доставки, оптимізації логістики, покращення рівня задоволеності клієнтів.
СК ІНГО	Страхова компанія ІНГО активно впроваджує цифрові рішення, зокрема автоматизовані платформи подання заяв, чат-боти та мобільний застосунок, що дозволяє скоротити час страхових виплат і мінімізувати бюрократичні процедури. Протягом 2024 року ІНГО провела масштабну оптимізацію бізнес-процесів, що дозволило скоротити середній час врегулювання збитків на 30%. Серед інновацій компанії – використання супутникового моніторингу для точної оцінки ризиків та розширення програм страхування на нові категорії фермерських господарств. СК також пропонує програми «розумного страхування» з використанням інформаційних технологій (телематика та ін.).
lifecell	Мобільний оператор lifecell першим серед українських операторів реалізував ключові телекомунікаційні проекти, зокрема запуск 4.5G у всіх обласних центрах одночасно, впровадження eSIM, тестування 5G, а також запуск VoLTE та VoWiFi.
EPAM	Завдяки глибокій експертизі в галузі даних та аналітики DATA & ANALYTICS, бізнес-інтелекту та розробки хмарних платформ, EPAM допомагає подолати складнощі впровадження ШІ та створити нові можливості для обробки даних, які необхідні в новому середовищі. Від міграції платформ даних у хмару до впровадження практик управління даними. Використовуючи ґрунтовний досвід в електронній комерції, EPAM допомагає своїм клієнтам розробляти приємні, інтуїтивно зрозумілі інтерфейси, які сприяють зростанню доходів бізнесу та оптимізують продуктивність. З 2024 року EPAM в Україні поєднала інновації в IT із соціальною відповідальністю, зосередившись на темі доступності цифрових продуктів
Varus	Мережа супермаркетів, що оптимізувала час очікування покупців за допомогою сервісу Scan and Go. Головною відмінністю оновленої версії сервісу стала інтеграція можливості оплати банківською картою безпосередньо через мобільний додаток. Це було зроблено з метою мінімізації часу, який клієнти витрачають у чергах.

Закінчення таблиці 2

Компанії	Нові бізнес-рішення, зокрема у контексті досягнення ЦСР
DTEK	В DTEK використовують технології ШІ для прогнозування споживання та виробництва електроенергії, охорони праці, прогнозування та усунення несправностей. Розумні електромережі, віртуальна електростанція, енергетичні центри, прос'юмери та інші системи, що засновані на миттєвому ухваленні рішень, створюють чудові умови для стимулювання інновацій в енергетичному секторі за допомогою ШІ. Завдяки створенню платформи Innovation DTEK, що здійснює пошук інноваційних рішень, компанія тепер публікує свої інноваційні запити і шукає команди, ідеї і технології для їхнього вирішення. За допомогою цієї платформи DTEK збирає інноваційні ідеї, що спрямовані, зокрема, на підвищення рівня безпеки, ефективності бізнесу та екологічності виробництва.
Asus	Компанія завжди успішно поєднувала інновації, високу якість і стратегічне бачення і вже впровадила у свої продукти безліч новаторських рішень, як системи охолодження з рідким охолодженням, геймерські ноутбуки з надзвичайною продуктивністю та ексклюзивні материнські плати для ентузіастів. Asus – це інноваційні технології та надійність. Компанія Asus приділяє багато уваги питанням збереження довкілля: була розроблена концепція GreenASUS, що охоплює важливі екологічні питання. Компанія першою в світі відмовилася від використання свинцю у виробництві материнських плат і першою представила Full HD монітор, створений з використанням безгалогенних технологій. Вона є першим у світі виробником ноутбуків, що отримали сертифікати EPD і EU Flower, а також першим виробником IT-обладнання з провідної десятки, що отримав сертифікат Eco Mark (Японія).

Джерело: складено з використанням [9]

Ефективне забезпечення інноваційного розвитку підприємств потребує формування відповідних умов як на рівні підприємства, так і на рівні держави. До основних умов належать: розвиток науково-технологічного потенціалу; залучення інвестицій у інноваційні проекти; формування інноваційної інфраструктури; підтримка співпраці між наукою, бізнесом та державою; підготовка висококваліфікованих кадрів. Важливу роль у цьому процесі відіграє державна політика, спрямована на стимулювання інноваційної діяльності та створення сприятливого інноваційного середовища.

Водночас Україна має значний потенціал для розвитку інноваційної економіки. Перспективними напрямками є розвиток IT-сектору, цифровізація економіки, підтримка стартапів, розвиток наукових досліджень та стимулювання інноваційної діяльності підприємств.

Україна здатна створювати високоякісні інноваційні продукти, однак водночас стикається з дефіцитом системних інвестицій, недостатньо розвинутою інноваційною інфраструктурою та недосконалими інституційни-

ми механізмами підтримки. У зв'язку з цим розвиток інноваційної сфери має стати одним із пріоритетних напрямів державної політики. Важливу роль у цьому процесі відіграє правовий режим «Дія Сіті», який формує сприятливі умови для розвитку високотехнологічних компаній, залучення інвестицій та формування конкурентоспроможних бізнес-моделей [6].

Не менш значущим є також послідовне впровадження Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, що покликана забезпечити системний розвиток інноваційної екосистеми та стимулювати цифрову трансформацію економіки [10].

Висновки та пропозиції. У сучасних умовах розвитку світової економіки підприємства змушені функціонувати в середовищі постійних змін, зростаючої конкуренції та швидкого технологічного прогресу. У таких умовах важливим фактором підвищення ефективності діяльності підприємств та забезпечення їх довгострокового функціонування є інноваційний розвиток. Водночас дедалі більшого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає гармонійне поєднання економічного зростання, соціального прогресу та збереження навколишнього природного середовища. Зважаючи на це, забезпечення інноваційного розвитку підприємств є важливою передумовою досягнення цілей сталого розвитку, оскільки саме інновації сприяють підвищенню ефективності використання ресурсів, розвитку нових технологій та покращенню якості життя населення.

Забезпечення інноваційного розвитку підприємств є важливою умовою досягнення цілей сталого розвитку та формування конкурентоспроможної економіки. Інновації сприяють підвищенню ефективності виробництва, зменшенню негативного впливу на довкілля та покращенню соціальних умов праці. Формування сприятливого інноваційного середовища, розвиток науково-технологічного потенціалу та залучення інвестицій у інноваційну діяльність є визначальними чинниками забезпечення сталого розвитку підприємств у сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. 2-е вид. доп. Київ: Видавничий дім «Киево-Могилянська академія», 2014. 246 с.
2. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. посіб. для студ. вузів. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 278 с.
3. Адаменко О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2010. №35. С. 5 – 10.

4. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025. URL: <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2025/ua.pdf>.
5. Як змінювалося місце України у рейтингу найбільш інноваційних країн. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/12/21/infografika/svit/yak-zminyuvalosya-misce-ukrayiny-rejtynhu-najbilsh-innovacziynx-krayin>.
6. Інновації як драйвер цифрової економіки: результати України у GII 2025. URL: <https://itukraine.org.ua/innovatsiyi-yak-drajver-tsifrovoyi-ekonomiki-rezultati-ukrayini-u-gii-2025/>.
7. Україна посіла 66-те місце в Глобальному інноваційному індексі. URL: <https://open4business.com.ua/ukrayina-posila-66-te-misce-v-globalnomu-innovacziynomu-indeksi/>.
8. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
9. Денисова Д. ШІ, диджиталізація, нові бізнес-рішення: топ-10 інноваційних компаній України. URL: <https://focus.ua/uk/economics/697500-top-innovacziynih-kompaniy-ukrajini-fokus-predstaviv-reyting-2025>.
10. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>.

REFERENCES

1. Shumpeter J. A. Teoriia ekonomichnoho rozvytku. Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidsotka ta ekonomichnoho tsykladu / per. z anhli. V. Starka. 2-e vyd., dop. Kyiv : Vydavnychij dim «Kyievo-Mohylians'ka akademiia», 2014. 246 p.
2. Illiashenko S. M. Upravlinnia innovatsijnym rozvytkom: problemy, kontseptsii, metody: navch. pos. dlia stud. vuziv. Sumy: VTD «Universytets'ka knyha», 2003. 278 p.
3. Adamenko O. A. Kontseptual'ni zasady innovatsijnoho rozvytku pidpryemstv. *Naukovi pratsi Natsional'noho universitetu kharchovykh tekhnolohij*. 2010. №35. Pp. 5 – 10.
4. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025. URL: <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2025/ua.pdf>.
5. Як змінювалося місце України у рейтингу найбільш інноваційних країн. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/12/21/infografika/svit/yak-zminyuvalosya-misce-ukrayiny-rejtynhu-najbilsh-innovacziynx-krayin>.
6. Інновації як драйвер цифрової економіки: результати України у GII 2025. URL: <https://itukraine.org.ua/innovatsiyi-yak-drajver-tsifrovoyi-ekonomiki-rezultati-ukrayini-u-gii-2025/>.

7. Ukraina posila 66-te mistse v Hlobal'nomu innovatsijnomu indeksii. URL: <https://open4business.com.ua/ukrayina-posila-66-te-misce-v-globalnomu-innovacijnomu-indeksi/>.

8. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 veresnia 2019 roku № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

9. Denysova D. Shl, dydzhytalizatsiia, novi biznes-rishennia: top-10 innovatsijnykh kompanij Ukrainy. URL: <https://focus.ua/uk/economics/697500-top-innovacijnyh-kompaniy-ukrajini-fokus-predstaviv-reyting-2025>.

10. Pro skhvalennia Stratehii tsyvrovoho rozvytku innovatsijnoi diial'nosti Ukrainy na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsijnoho planu zakhodiv z ii realizatsii u 2025-2027 rokakh: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31 hrudnia 2024 r. № 1351-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>.